

SESTRY NADĚJE

Kde jsi,
Élisabeth?

Sophie de Mullenheim

e-knihy

Děkujeme Vám za nákup této e-knihy. Jsme rádi, že můžeme touto cestou přinášet dobré zprávy do světa digitálních médií.

Jestliže se Vám podařilo dokument stáhnout z nějakého webu bez placení, tak si jej, prosím, pořídte ještě jednou, férově, na našich webových stránkách <http://www.paulinky.cz/obchod/E-knihy/>. Může se Vám zdát, že je to zbytečné a že chceme na e-knihách vydělávat. I vydání e-knihy nás něco stojí, zejm. autorská práva, překlad a redakční práci. Vaše platby nám tak umožňují vydávání dalších elektronických titulů.

Nakladatelství Paulinky
www.paulinky.cz

 SESTRY NADĚJE

Kde jsi,
Élisabeth?

Sophie de Mullenheim

© Fleurus Mame, Paris 2011

Illustrations © Vít Pelc, 2015

© Nakladatelství PAULÍNKY, 2015

Petrská 9, 110 00 PRAHA 1

Tel.: 222 311 206

E-mail: paulinky@paulinky.cz www.paulinky.cz

ISBN 978-80-7450-185-2 (Tištěná kniha, 1. vyd.)

ISBN 978-80-7450-265-1 (PDF)

ISBN 978-80-7450-266-8 (ePUB)

ISBN 978-80-7450-267-5 (Mobipocket)

*Věnováno opět mému manželovi
a našim dětem
a také Astrid za její důvěru*

Kapitola I

Lyon, konec ledna 1887

Emílie sedí v lehkém kočáře, který ji veze domů, a vzdorovitě se dívá na svou matku.

„Víte přece, že nemám moc ráda překvapení!“

Emílie špatně předstírá rozhořčení. Matka jí slíbila překvapení a teď se jí za nic na světě nedaří skrýt svou nedočkavost. Už když byla malá, bavilo jejího otce pozorovat, jak netrpělivě dupne nožkami, když jí přinesl dárek. Rád prodlužoval její muka tím, že každý předmět balil do několika vrstev papíru.

„Oč jde?“ ptá se dívka s netrpělivým podrážděním.

„Jen strpení!“ směje se paní Décochetová. „Už jsme skoro na místě.“

Lyonské ulice se jedna po druhé rozsvěcují v rytmu kroků lampářů. Pomalu se snáší noc. Lednové dny jsou ještě krátké. Každý se vrací domů co nejdříve, aby se tak vyhnul noční tmě. Některé ulice jsou špatně osvětlené. Vyvolávají představu skrytých temných doupat, odkud vám kdykoliv hrozí přepadení a kam v pozdních hodinách není radno vkročit.

„Jak se ti líbila ta divadelní hra?“ ptá se paní Décochetová, aby změnila předmět rozhovoru.

„Moc,“ odpovídá rychle Emílie. „Nepodaří se vám ale odvést mou pozornost jinam,“ dodává potměšile. „O jaké překvapení se jedná?“

„To opravdu nemůžeš chvíli počkat?“ pohoršuje se naoko její matka.

„To sotva! Tahle drožka je tak pomalá!“

Paní Décochetová podlehne nátlaku své šestnáctileté dcery.

„Rozhodla jsem se, že ti napovím,“ prohlašuje konečně. „Je to dopis. Nebo spíš balíček.“

Emílii se rozbušilo srdce. Že by jí konečně napsal Teofil? Bratr Konstancie Cerisaieové odjel před měsícem do Paříže a Emílie se od té doby cítí, jako by jí chyběla část jí samé. Každý den netrpělivě očekává dopis od mladého muže.

Krátce před Vánocemi Emílie zjistila, že je pro Teofila víc než jen pouhou známou. Přiznal se jí, že na ni často myslí a že ji shledává velmi půvabnou. V tom okamžiku se jí zdálo, že jeho hluboce modré oči říkaly ještě daleko víc. Emílie cítila, jak se jí rozbušilo srdce. A pochopila své vlastní city: Byla zamilovaná!

Paní Décochetová si nemůže nepovšimnout zasněného úsměvu na tváři své dcery. Ví, co to znamená. Poznala stejné pohnutí, když ještě jako hodně mladá dívka potkala jednoho prudkého mladého muže zapáleného pro Voltaira a pro vše nové, jehož jméno bylo Georges Décochet.

„Není nic krásnějšího než věda!“ opakoval pokaždé. „Pravdu má jen Voltaire!“ říkával, jako by se vysmíval každému, kdo se zmínil o náboženství.

Bohužel brzy tomu budou už čtyři měsíce ode dne, kdy pan Décochet ve spánku náhle zemřel a zanechal po sobě vdovu s neutěšitelnou dcerou. Věda nedokázala předpovědět jeho předčasný odchod a Voltairovy myšlenky neznamenaly

žádnou útěchu pro obě ženy jeho života. Zůstaly samy a bez jakékoli naděje. Bylo nezbytné, aby Emílie objevila dopisy Charlotte z Naděje a díky nim poznala rodinu Konstancie Cerisaieové, aby tak paní Décochetová i její dcera zjistily, že smrtí všechno nekončí. To přineslo ulehčení od jejich bolesti. A Teofil Cerisaie přispěchal, aby Emílii vrátil úsměv na rty a červeň do tváří.

Paní Décochetová nechce ve své dceři vzbuzovat planou naději.

„Je to dopis z La Rochelle,“ upřesňuje.

Emíliin úsměv hned zmizel.

„Říkáte z La Rochelle?“

„Nečekala jsi na zprávy o Charlotte z Naděje?“ ptá se paní Décochetová.

Emílie krčí rameny.

„Ne,“ odpovídá.

Paní Décochetová se pobaveně usmívá.

„Znamená to, že tě Teofil natolik zaměstnává, že už se vůbec nezajímáš o Charlotte z Naděje?“ škádlí ji.

Emílie se červená. Její láska k bratrovi Konstancie už není pro její maminku žádným tajemstvím. Paní Décochetová velmi rychle pochopila, že tento mladý muž má v srdci její dcery zvláštní místo.

„Zdálo se mi, že ta dívka z jiného století pro tebe hodně znamená,“ dodává paní Décochetová.

Její matka má pravdu. Po několika týdnu žila Emílie jen pro Charlotte z Naděje! Poté co našla v tajné skrýši svého pokoje dopisy pocházející z období Revoluce, nadchla se pro odvážnou dívku, která se neváhala pro víru vystavit nebezpečí. Charlottiny listy adresované její sestře Élisabeth v anglickém exilu, kde jí popisuje svá dobrodružství, dokázaly Emílii

rozrušit i rozplakat. Svědectví Charlottiny víry pomohlo Emílii znovu nalézt chuť i odvahu žít navzdory smrti milovaného otce. Emílie se za každou cenu chtěla dozvědět, co se stalo s dívkou z minulého století, a snažila se proto spolu s přítelkyní Konstancí vést pátrání. Podařilo se jim zjistit, že Charlotte z Naděje přežila období Revoluce a že v rodinném zámku v La Rochelle založila sirotčinec.

Emílie vzdychá.

„Máte pravdu,“ přitakává. „Poslední dobou myslím méně na Charlotte. Určitě je to tím, že už vím, že po Revoluci žila šťastně.“

„A její sestra?“ ptá se paní Décochetová.

„Élisabeth?“

„Ano, Élisabeth.“

„To nevím. Sestra Marie-Anežka ze sirotčince ve svém posledním dopise píše, že se podle všeho nikdy do Anglie nedostala.“

„A...?“ vybízí ji paní Décochetová.

Emílie se na matku nechápavě dívá.

„A tebe nezajímá, co se s ní stalo?“ diví se paní Décochetová.

Emílie mlčí.

„Má drahá,“ obrací se k ní s povzbuzením matka, „proč bys teď nemohla začít pátrat po Élisabeth? Já vím, že pořád myslíš na okouzujícího Teofila, ale nemůžeš žít v očekávání jeho dopisů, aniž by ses něčím zabývala.“

„Každý den mám přece hodiny s domácím učitelem!“ opáčila nepřesvědčivě Emílie.

„Teofila nezradíš, když budeš občas myslet na něco jiného,“ pokračuje paní Décochetová, neberou v potaz dceřinu výmluvu.

Emílie polyká vzlyknutí.

„Tolik mi chybí,“ přiznává v zamumlání. „Přála bych si vědět, jestli na mě myslí.“

„Já vím, má drahá. Stýskalo se mi po tvém tatínkovi úplně stejným způsobem, když jsme se začali vídat. A dnes mi chybí ještě víc. Ale ty se musíš něčím zaměstnat, nesmíš se uzavřít do sebe. Charlotte z Naděje ti dala tolik energie!“

„Ale...“

„Teofil ti to nebude mít za zlé. Myslím si, že to bylo určitě to tvoje nadšení a odhodlání poznat, co se stalo s Charlotte, které se mu na tobě tolik líbily.“

Emílie se usmívá. Teofil vždycky považoval Charlottin příběh za zajímavý. I on sám vedl své vlastní pátrání.

„Dobrá tedy!“ říká kurážně Emílie. „Máte pravdu. Ještě jsem se sestrami z Naděje neskončila!“

Kapitola II

Emílie s matkou vystupují z vozu, jenž zastavil u chodníku před jejich domem.

„Děkuji vám, Erneste,“ říká vdova na adresu kočího. „Je to pro nás vždycky potěšení, když nás vezete domů.“

„Milostpaní je příliš laskavá,“ odpovídá strarý muž zachumlaný do těžkého vlněného pláště. „Přijedu pro vás zítra ráno, abych vás zavezl k manželům Cerisaieovým a pak k panu Nadarovi.“

„Výborně, Erneste,“ děkuje paní Décochetová. „Na shledanou zítra o půl dvanácté.“

„Dobrou noc, milostpaní,“ zdraví kočí.

„Dobrou noc, Erneste.“

„Na shledanou zítra, Erneste,“ zdraví také Emílie a široce se usmívá.

Matka s dcerou se otáčejí, aby vystoupily po několika schůdcích k domovním dveřím. Evženie, věrná Emíliina guvernanka z dob jejího dětství, rozsvítila svíčku v lucerně visící nad vchodem. Ernest ještě čeká, až se za ženami zavřou domovní dveře, a teprve potom odjíždí.

Klapot koňských kopyt se pozvolna vzdaluje a ulice de la Plume se pomalu zahaluje do závoje nočního klidu. Nějaká silueta se vynořuje ze stínu a pokradmu vyklouzne z uličky. Je zbytečné, aby zde déle prodlévala, dotyčný vyslechl rozmluvu paní Décochetové se starým kočím. A ví už toho dost.

Kapitola III

Zámek Naděje, 20. ledna 1887

Slečny,

Váš zájem o bývalé majitelky zámku Naděje měl příznivý dopad na naše zařízení, neboť jsme díky Vám zahájili velký a důkladný úklid! Po několik let jsme stále odkládali systematickou klasifikaci našeho archivu. Díky Vám jsme našli odvahu se do tohoto úkolu pustit a objevy, kterých se nám takto dostává, jsou nespočetné. Co se týče chuchvalců prachu, tak těch je ještě mnohem víc!

Nebudu Vám do detailu vyjmenovávat vše, co se nám podařilo vylovit, omezím se jen na to, abych Vás informovala o nálezech, které by Vás mohly zajímat. Ještě jednou Vám děkuji za Vaše pátrání, které mě, musím přiznat, velmi baví. Pokaždé se do něj pouštím s určitým potěšením. Váš dlouhý dopis z počátku roku, v němž mi děkujete za mé předešlé objevy a líčíte dobrodružství slečny Charlotte z Naděje, mě velmi nadchl. Od té doby se nemohu ubránit přání dozvědět se, co se vlastně stalo se slečnou Élisabeth z Naděje, mladší sestrou bývalé majitelky našeho ústavu.

Při třídění našich nesčetných dokumentů jsme si povšimli, že nám mnohé záznamy chybí, ale po dlouhém hledání se nám je konečně podařilo najít. V jednom z nich, s datem z roku 1803, jsem bezpochyby narazila na jméno Élisabeth. Nicméně nemohu to říci s určitostí, protože písmo paní z Tertru, bývalé slečny z Naděje, je na tomto místě špatně čitelné.

Na druhou stranu jsem v záznamech učinila jiný objev, který Vám bez odkladu posílám. Jsem si jistá, že Vás bude zajímat stejným způsobem, jako tomu bylo i u dopisů, které jste našla, slečno Emílie, ve svém pokoji.

Budete-li, slečny, potřebovat další informace, jsem Vám naprosto k dispozici. Z mé strany budu pokračovat v třídění záznamů, a pokud zase na něco narazím, dám Vám bez prodlení vědět.

Ať Vám Pán žehná a ochraňuje Vás!

Sestra Marie-Anežka

P.S.: Proším o navrácení přiloženého spisku, až jej nebudete potřebovat. Kdo ví, zda by nemohl posloužit i jiným lidem, kteří by se vydali po stopách těchto odvážných dívek?

Emílie si prohlíží krásný svazek, který jí poslala řeholnice ze sirotčince na zámku Naděje. Hladí opotřebovanou koženou vazbu a netroufá si ještě otevřít její desky. Vychutnává si mrazení v zádech, které pochází z rodícího se nadšení. Její matka se nespolekla: sestry z Naděje ji znovu rozproudují krev v žilách a pomyslení na novou pouť v jejich společnosti ji vzrušuje.

Le Génèreux, 7. října 1792

*Jako dítě jsem trávila s otcem dlouhé hodiny na ná-
břeží přístavu v La Rochelle. Dívala jsem se na lodě, kte-
ré odplouvaly a připlouvaly, a snila jsem o tom, že bych
se na jednu z nich nalodila a vydala se ke vzdáleným ob-
zorům. Záviděla jsem plavčíkům s tvářemi ošlehanými
mořským větrem a osmahými sluncem. Já, slečinka s por-
celánově bílou pleťí, jsem si představovala sebe samu, jak
brázdím širý oceán po stopách Kryštofa Kolumba.*

*Dnes se můj dětský sen stal realitou. Ráno jsem se na-
lodila na palubu Le Génèreux, obchodní lodi s nadmutý-
mi boky, která odplouvá do Anglie. Nicméně neodjíždím
na cestu kolem světa. Utíkám ze své vlasti, abych se vyhnu-
la bouřím, které jí otřásají. Jedu do Anglie, abych se ukryla
před revolučním terorem, který tak ničí Francii. Dala bych
přednost cestování za jiných podmínek, abych si tak moh-
la plně vychutnat to dobrodružství. Navíc tu zanechávám
svou sestru Charlotte, která odmítla jet se mnou a zůstala
na našem zámku Naděje. Modlím se, aby se jí nestalo nic
zlého.*

*Na palubě je čerstvý vzduch a já píšu na stočených la-
nech pohozených v koutě. Prozatím mám k dispozici jen
takovýto psací stůl. Později ale, až nám přidělí naše kajuty,
se budu moci pohodlně uvelebit u malého sekretáře.*

*Vzala jsem si s sebou tenhle tlustý, nepopsaný deník
vázaný v kůži. „Napišete do něj spoustu příběhů,“ řekl mi
můj kmotr, strýc Paul-Antoine, který mi jej daroval. Mís-
to abych zde psala o dobrodružstvích smyšlených hrdi-
nů, budu líčit svůj vlastní život. Doufejme, že bude stejně*

vzrušující jako historky, které bych si vymyslela o jiných lidech. Ať je tomu jakkoli, díky této knize budu mít zaznamenány všechny své vzpomínky a nezapomenu tak na nic z toho, co mě v následujících dnech potká. Navíc to bude i můj důvěrník. Jsem nenapravitelně upovídaná, jak mi bez přestání opakuje moje sestra. Ale teď cestuji bez ní, a když tady Charlotte není, kdo mi bude naslouchat? Tato kniha se k tomu náramně hodí.

Vše, co mě obklopuje, je pro mě tak nové, že bych dokázala popsat polovinu stránek jen líčením toho, co vidím. Loď, moře, cestující, manévrování... prostě všechno! Chci všechno objevit, všechno pochopit, všechno poznat, abych nikdy nemohla litovat, že jsem odjela a zanechala tu svou sestru. Pokud toho budu litovat, nedostanu se dopředu a nebudu moci věřit, že zítřek přinese lepší časy. Neboť zítra nastanou lepší časy, to je neoddiskutovatelné! Musím znovu spatřit svou sestru a vrátit se do své země. Slíbila jsem si to. Slíbily jsme si to!

Kapitola IV

Emílie s údivem otáčí stránky. Všechny jsou pokryty Éli-sabethiným písmem, mnohem drobnějším a rychlejším než písmo její sestry Charlotte. Vypadá to, jako by dívka používala schválně miniaturní písmenka, aby tak měla víc místa na vyprávění všeho, co chtěla říci. Zdá se, že psala rychlostí myšlenek, které se jí honily v hlavě.

„Tak co, je to milé překvapení?“ ptá se paní Décochetová.

Emílie sebou trhne a usmívá se. Pohlcená četbou úplně zapomněla na matčinu přítomnost. A co víc, ještě si ani nestáčila svléknout svůj vlněný plášť! Sotva vkročila do vestibulu jejich domu, vrhla se na balíček zaslaný sestrou Marií-Anežkou a pohroužila se do četby tlustého svazku, aniž by se starala o cokoli dalšího.

„Promiňte, maminko,“ omlouvá se dívka, „ale to všechno vypadá tak napínavě, že jsem na nic jiného nepomyslela.“

„To nevádí,“ ujišťuje ji paní Décochetová. „Jsem šťastná, že se ti vrátilo tvoje nadšení. Je ale pozdě a chtěla bych si jít lehnout. Zítřka mi o tom všem povyprávíš. Nečti ale dlouho do noci. Tvůj domácí učitel přijde brzy ráno. Nezapomeň, že zítřka jdeme k Cerisaieovým.“

„Slibuji vám to, maminko,“ odpovídá Emílie a líbá matku na tvář.

„Opravdu!“ naléhá paní Décochetová. „Pak jdeme k tomu velkému fotografovi Nadarovi a já si nepřeji, abys na portrétu vypadala povadle.“

Emílie se znovu pohroužila do četby a poslední mamincina poznámka už unikla její pozornosti. Élisabeth přece nenechá čekat!

Le Génereux, 7. října 1792

Viděla jsem svou kajutu. Sbohem krásný psací i toaletní stolku! Musím se i nadále spokojit s tím, že budu psát na kolenou. Vysmívám se sama sobě, že jsem si představovala, že bych mohla mít něco jiného, než co jsem před chvílí viděla. Myslela jsem si, že těch 10 zlatých louisdorů poplatku za nalodění, které kapitán dostal, budou stačit, aby se mi dostalo zvláštní péče. Zmýlila jsem se!

Ta kajuta je spíš jako společný sál, je to volný prostor nacházející se v mezipalubí naší lodi. Je zde několik desítek dřevěných visutých lůžek, která slouží jako postele pro všechny mé spolucestující. My všichni zde budeme nacpáni jako překážející hosté kapitána bez skrupulí. Když jsem se zeptala plavčíka, který mě doprovázel, kde spí muži, tak se jen hlasitě smál. Muži i ženy budou společně sdílet stejné prostory. Sbohem cudnosti! Dokonce i nižší důstojníci a dělostřelci tu budou spát s námi. Jenom vyšší šarže a kapitán mají právo na vlastní kajutu. Co se týče námořníků a plavčíků, tak ti budou spát v podpalubí v houpacích sítích zavěšených mezi trámy.

Poté co jsem vešla do místnosti, která se teď může nazývat mou ložnicí, zaštípal mě v krku nějaký ostrý zápach. „To je střelný prach!“ vysvětlil mi námořník, když si všiml mého úšklebku. Velké skladiště, jež je naší noclehárnou, není ničím jiným než bývalou zásobárnou sudů se střelným prachem. Ten smrad je příšerný. A když se k němu ještě přidá zápach všech těch ubožáků, kteří se potí strachem už jen při pomýšlení na naši plavbu, je zde nedýchatelné. Dávám proto přednost útěku na palubu.

Nicméně jsem si v těch prostorách musela najít lůžko. Zvolila jsem si ho poblíž malého otvoru provrtaného ve volném okraji lodi. Aspoň zde budu moci trochu volněji dýchat.

Zabydlela jsem se v blízkosti jedné milé rodiny. Muž je velký a statný, ale jeho pohled je uhybavý. Stydí se snad, že tímto způsobem opouští svou zem a své blízké? Jeho žena je nesmírně krásná a velmi uzavřená. Plaše se na mě usmála, když jsem se usadila na okraji postele, kterou jsem si vybrala. Jestli nám to čas dovolí a pokud se nám podaří překonat ostražitost, která nás udržuje v patřičné vzdálenosti, možná bych se s ní mohla spřátelit.

Tito manželé mají dvě roztomilé malé děti. Chlapce Kamila a mladší holčičku Marii. V okamžiku, kdy jsem se k nim přiblížila, se zrovna dohadovali, kdo z nich bude mít tu výsadu spát na horní „posteli“. Pro ně je cestování lodí nevšedním dobrodružstvím a každá minuta má pro ně přichystáno množství překvapení a objevů. Doufám, že si zachovám stejně dětský pohled, abych dokázala žasnout nad vším, co mě obklopuje.

Než jsem si šla lehnout, vrátila jsem se na palubu, kde doposud píšu. Je to tak opojné cítit vítr ve vlasech! Zůstala jsem nějakou chvíli opřená o zábradlí dívajíc se, jak se moře tříští o bok lodi na nekonečné množství pěnových vložek. Při každém pohybu lodi naráží lodní kýl na oceán, což způsobuje dutý a zároveň uklidňující zvuk. Tento opakující se pomalý pohyb mi vůbec nezpůsobuje mořskou nemoc, naopak mě uklidňuje. Uvědomuji si své štěstí, protože všichni cestující se necítí stejně dobře jako já. Je jich hodně, co se s útrpným výrazem ve tváři drží za břicho. Jsou zelešní, bílí či našedlí.

Občas se jim zkříví rysy a spěchají k zábradlí, aby se rozdělili s rybami o zbytky večeře. Je mi jich líto. Cesta má trvat déle než týden...

Le Génereux, 8. října 1792

Jaká příšerná noc!

Všechno přitom začalo tak pěkně: noc byla překrásná. Hvězdy se jedna po druhé rozsvěcovaly na obloze a já jsem se dlouho s nosem vysoko zdviženým do větru obdivovala Mléčné dráze. Měsíc se zrcadlil v moři, které zčernalo tak jako obloha. Jeho něžně bílé světlo hladilo vodní hladinu, která se mírně čerila vlnkami. Bylo to tak nádherné, že jsem úplně zapomněla, kde jsem a hlavně proč tu jsem.

Po kráse na palubě mi připadal návrat do místa nočního odpočinku jako sestup do pekel. V okamžiku, kdy jsem otevřela dveře, mě zaplavila hustá a lepkavá vlhkost. Z množství těl vměstnaných do uzavřeného prostoru se mi okamžitě zvedl žaludek. Byla jsem v pokušení vrátit se zpátky na palubu, ale noční vzduch se tak ochladil, že bych riskovala onemocnění. Představa, že bych musela celé dny zůstat ležet v tomto prostoru, mě nakonec přesvědčila, abych si šla lehnout. Sevřela jsem tedy zuby a tápajíc jsem se vydala k dřevěné posteli, kde jsem zanechala své zavazadlo. Celá ztuhlá jsem se uložila ke spánku ve svých cestovních šatech. Jak bych mohla spát jinak než ve svrchních šatech? Nezdálo se, že by se tu někde našel prostor vyhrazený k toaletě cestujících. V žádném případě nepřichází v úvahu, že bych se mohla svléknout v přítomnosti všech těch neznámých lidí a navíc povětšinou mužského pohlaví! V každém případě se obávám, že bych dostala nějakou příšernou nemoc, kdybych odhalila byť sebemenší kousek kůže jedovatému vzduchu, který mě obklopuje.

Po ulehnutí nezbyvalo nic jiného než spát. Ale to nešlo! Upřeně jsem hleděla na kousíček noční oblohy, který bylo možné vidět škvírou v lodním boku v nohách mého slamníku. Nepřinášelo mi to tolik pokoje jako před chvílí venku a sotva se mi podařilo zahlédnout svit jediné hvězdy. Co se týče ticha, které mě obklopovalo na palubě, tak po tom nebylo ani vzdechu. V „ložnici“ všechno vrzalo, chrávalo a skřípalo zuby. Děti naříkaly ze spaní. Nějaký muž křičel ze sna. K suchému kašli a chrchlání se přidalo skřípání dřevěných konstrukcí postelí, které se deformovaly pod tíhou na nich spočívajících těl. To všechno by se ještě dalo vydržet, kdyby se k tomu nepřidal vše prostupující zápach natěsnaných lidských těl. Všude kolem bylo cítit pot, zvratky a smradlavé nohy! Magdaléna, naše stará guvernánka, říkávala, že se čistota člověka pozná podle barvy jeho nohou... a já dodávám, že také ještě podle jejich zápachu!

Nakonec jsem přece jenom přemožená únavou usnula. Ráno jsem se prudce probudila a nevěděla jsem, kde to jsem. Spleť těl a zavazadel, která mě obklopovala, mě v nejmenším nenaplňovala důvěrou. Vztyčila jsem se na lůžku zděšená a celá rozbolavělá po tak náročné noci. A v tom okamžiku jsem uslyšela moře. Přelévalo se v neustálém pomalém pohybu. Musela jsem vyjít ven!

Charlotte mi už teď tolik schází! Tak ráda bych se s ní o to všechno podělila! Kdybych aspoň věděla, že je v bezpečí, lépe by se mi tak snašelo naše odloučení.

Kapitola V

Denní světlo prosvítá okenicemi a hladí Emílii po tváři. Dívka zamrká a s údivem se protahuje. Co tu dělá? A ještě k tomu oblečená? Usedá na okraj lenošky, kde před tím ležela, a uhlazuje si své pomuchlané dlouhé taftové šaty světle šedé barvy. V tom si všimne knížky vázané v kůži, která leží na zemi. Deník Élisabeth z Naděje! Musela včera večer při čtení usnout.

Dívka zvedá tlustý svazek a pokouší se najít stránku, kde večer přestala číst. Očima rychle přejíždí natěsnané řádky v naději, že jí některá věta připomene včerejší četbu. Když ji nalézá, zjišťuje, že vlastně skoro nic z Élisabethina deníku nepřečetla. Spánek ji přepadl dříve, než předpokládala. Emílie má radost: má před sebou ještě dlouhé hodiny dobrodružné četby! Je si jistá, že na stránkách popsanych Élisabeth je dobrodružství víc než dost. Charlottina mladší sestra se jí okamžitě zalíbila. Je živá, spontánní a bezpochyby temperamentnější než její sestra. Její schopnost žasnout slibuje krásné objevy a setkání.

Emílie je v pokušení znovu se ponořit do čtení, ale letmý pohled na hodiny na krbové římse jejího pokoje jí připomene, že vlastně vůbec nemá čas. Už je osm hodin! Pan de Rose, její domácí učitel, už brzo přijde. Musí se nutně před jeho příchodem upravit.

V několika minutách vyměnila Emílie své šedé taftové šaty za světle modré, které kontrastují s jejími dlouhými tmavými vlasy. Dívka usedá k toaletnímu stolku, aby si osvěžila tvář a sepnula vlasy několika sponkami. Do jedné z nich vložila látkovou květinu stejného odstínu, jaký mají její šaty, a dlouze se prohlíží v kulatém zrcadle nad toaletním stolkem.

„Chudák Élisabeth!“ vzdychá. „Nemá ani kousíček soukromí, aby se mohla upravit.“

Emílie nemá nejmenší představu o životě na lodi v 18. století, ale dovede si bez problémů představit, že je na hony vzdálený luxus jejího lyonského domu.

Někdo znenadání klepe na dveře pokoje.

„Ano!“ odpovídá Emílie.

„Dobré ráno, má drahá,“ zdraví ji maminka a vystrkuje hlavu zpoza dveří. „Pospěš si něco zakousnout k snídani. Pan de Rose přijde a víš moc dobře, jak nesnáší čekání.“

Emílie vstává, vrhá poslední pohled na tlustou knihu ležící v lenošce a s lítostí odchází z pokoje. Před latinou by ráda dala přednost společnosti Élisabeth.

Le Génereux, 9. října 1792

Někdo se nám hrabal ve věcech! Jsem si tím jista. Před chvílí jsem se vrátila do „ložnice“ pro kapesník a našla jsem své věci rozházené a zmuchlané. Věci mých sousedů prošly stejnou „podrobnou kontrolou“. Jak je to všechno nepříjemné!

Přitom jsem si nevzala mnoho věcí, které by mohly vzbuzovat žádostivost. Miniaturu Charlotte, nějaké peníze a pár šperků po mamince, které jsem si vzala s sebou, mám schované ve váčku zavěšeném pod sukni mezi spodničkami. Zbytek nemá téměř žádnou cenu, jsou to jen památky. Kromě několika kusů oblečení nezbytných pro každodenní život a velkého vlnáku upleteného z ovčí vlny na zimu jsem si vzala už jen tatínkovu Bibli.

Kapitán lodi nechtěl, aby si cestující brali na palubu víc než jedno zavazadlo na osobu. Nadávala jsem, když mi to Ludvík oznámil poté, co mi našel na lodi místo. Jak si uložit celý život do jednoho kufru? Kapitán o tom nepřemýšlel! Když jsem pak zjistila, jaké množství se nás naložilo, tak jsem to pochopila. Kdyby si každý vzal, co jsem si mínila sbalit já, tak by loď ani neodrazila od břehu. Neúprosně by šla ke dnu. Potopili bychom se přímo v přístavu La Rochelle!

Snažím se psát s humorem, ale ve skutečnosti mi vůbec není do smíchu. Poznání, že někdo využil mé nepřítomnosti a slídlil v mých věcech, mě znepokojuje a rozčiluje. Co hledal? Kdo mi to mohl udělat? Někdo z námořníků?

Někdo z exulantů jako já? Černý pasažér? Kdo ví? Mnohokrát jsem četla o tom, jak se někdo nalodil potají.

Od té chvíle si pozorně prohlížím všechny tváře. Všimám si uhýbavých pohledů, pokřivených úst a provinilých ruměnců. Je to přílišné! Na každém vidím něco provinilého! I rodina v mém sousedství se mi teď zdá být podezřelá. Je možné, že na lodi vládne stejná atmosféra nedůvěry jako ta, jíž se snažím z La Rochelle uniknout? Jsem si jistá, že v očích mnohých cestujících musím být taky podezřelá. Viděli už někdy v životě, že by mladá dívka mého věku cestovala úplně sama bez doprovodu? Žijeme v nenormální době, která pokřivuje veškeré naše chování.

Mezi tvářemi všech těch šibeničníků se mi podařilo najít jednu, které nemám co vytknout. Patří dívce, které je asi také sedmnáct let jako mně, maximálně devatenáct. Je to zábavné. Trochu se mi podobá. Je tmavovlasá, taky ne příliš vysoká a její oči jsou téměř černé, zatímco mé jsou spíš šedé. Jen co jsem ji zahlédla, hned upoutala mou pozornost, protože se usmívala. Je to hloupé, ne? Je jednou z mála lidí na palubě, kteří se usmívají, tedy upřímně usmívají. Její úsměv mi dodal odvahy. Na palubě je tedy aspoň jedna důvěryhodná duše. Musím se s ní nutně sprátelit!

Kapitola VI

Pan de Rose se usmívá na dívku spoza svého monoklu, který mu přehnaně zvětšuje oko.

„Zdá se mi, že jste dnes nějak nepozorná, slečno Décochetová,“ říká blahosklonně. „Copak vás latina nezajímá?“

„Ale ano, ano,“ spěchá Emílie s odpovědí. „Jenomže...“

Emílie se zarazila. Teď není vhodná chvíle, to ví, ale její zvědavost je na nejvyšším stupni. A pan de Rose je vždy ochoten odpovědět na její otázky.

„Copak vás dnes zaměstnává?“ ptá se mírně starý pán.

Emílie váhá jen na vteřinu a pak se ptá:

„Víte, pane profesore, jak se žilo na lodi v 18. století?“

Pan de Rose se rozkašlal a poopravil si svůj monokl. To je způsob, jakým dává najevo překvapení. Emíliina otázka ho zaskočila, ale nikdy by se nevyptával po důvodech. Pan Décochet si vybral starého profesora jako domácího učitele pro jeho neuvěřitelné znalosti, ale také pro jeho velkou diskrétnost. Emíliin otec byl brilantní muž, který nesnášel všechny, kteří se pod záminkou svých vědomostí stavěli na výsluní.

„Vaše otázka je příliš obsírná, slečno,“ poznamenává učitel. „Můžete mi upřesnit, co se chcete dozvědět?“

„Například jaké byly hygienické podmínky,“ odpovídá Emílie.

„Děkuji vám. To už je lepší,“ říká pan de Rose. „Je třeba si uvědomit, že hygiena na palubě lodi byla zredukována na striktní minimum. Samozřejmě že na lodi byly zásoby vody, ale především k uhašení žízně posádky nebo na vaření.“

„Takže tam nebyla voda k mytí?“

„Můžeme si představit, že důstojníci a vznešení cestující trochu vody k mytí měli. Ostatní se museli spokojit s mořskou vodou nebo s žádnou.“

„To znamená, že se cestující vůbec nemyli?“ pobouřeně se ptá Emílie.

„Muselo to být těžké!“ poznamenává starý pán s úsměvem. „Je třeba si také uvědomit, že díky nedostatku soukromí se cestujícím nechtělo vystavovat nahou kůži na veřejnosti, aby se mohli umýt. Četl jsem v cestopisech, že hmyz a vši kruté útočili na posádku.“

„Jaká hrůza!“ křičí Emílie s odporem.

„Nedostatek hygieny a špatná strava byly příčinou mnoha úmrtí v řadách posádky.“

Emílie zvedá obočí. Není si jistá, zda dobře porozuměla.

„Co tím chcete říct?“

„Smrt byla na palubě častým hostem,“ vysvětluje jinými slovy pan de Rose. „V takových nezdravých podmínkách se lehce šířily nemoci.“

„Copak na lodi nebyl lékař?“

„Samozřejmě, že ano. Ale lékař nedokáže vyléčit každou nemoc, to víte stejně dobře jako já. Někdy se dokonce stávalo, že lékař – který byl spíše ranhojičem než lékařem – byl jedním z prvních obětí nemoci!“

„Jaké nemoci?“ ptá se Emílie, kterou tato konverzace velmi nadchla.

„Například kurdějí,“ poučuje ji pan de Rose. „Kurděje způsobují celkové oslabení organismu. Nemocný je vyčerpaný,

natékají mu končetiny, vypadávají zuby, krvácí dásně, jeho stav se postupně zhoršuje a nakonec umírá.“

Emílie potlačuje zachvění.

„Jak je možné dostat kurděje?“

„Vědci se dnes domnívají, že je to kvůli špatné stravě bez přísunu čerstvého ovoce. Kapitánům se dnes daří vyhnout se kurdějím tím, že každý den dávají posádce trochu citronové šťávy.“

„Byl takový lék znám v 18. století?“

„Ano i ne. Někteří námořníci to již věděli, ale většina ne. Je třeba si také uvědomit, že kurděje se vyskytovaly na lodích, které byly dlouho na moři a nezastavovaly se v žádném přístavu.“

Emílie si s úlevou oddychne. Élisabeth se plavila jen několik dní, než se dostala do Anglie. Při příjezdu asi byla trochu špinavá a s potrhaným oblečením, ale aspoň jí nepotkalo znetvoření či přímo smrt.

Le Génereux, 11. října 1792

Můj Bože, pomoz mi! Dnes jsem se dozvěděla, že se neplavíme do Anglie. Naše loď se chystá k přeplutí oceánu, aby přistála u břehů Nové Francie!

Co se mnou bude v tak vzdálené zemi? Uvidím vůbec ještě někdy svou sestru? Ta zpráva mě zničila.

Le Génereux, 18. října 1792

Už je to více než týden, co jsem se nalodila na palubu Le Génereux. Na obzoru bychom už měli vidět pobřeží Anglie. Ale horizont zůstává beznadějně prázdný.

Trvalo mi několik dnů, než jsem byla schopna přijmout tu skutečnost a teprve nyní jsem schopna si ji připomenout: Anglii nikdy neuvidíme! Le Généaux neměl nikdy v plánu přistát u břehů našich blízkých sousedů. Jeho cílem je Nová Francie na druhé straně oceánu. Někteří dávají přednost říkat jí Kanada. Na jménu ale nezáleží, tam jsem já plout nechtěla!

Tu novinu jsem se dozvěděla docela podivným způsobem...

Každý večer, než se ve skladišti uložím k spánku, se dlouho dívám na slunce zapadající za obzor. Našla jsem si klidnou pozorovatelnu, chráněnou před větrem, hned na přídi.

Jednou večer si nějaký námořník přišel vykourit svou dýmku nacpanou špatným tabákem poblíž mě. Využila jsem toho, abych se ho zeptala na něco, co mi už delší dobu vrtalo hlavou. Ukázala jsem na slunce. „Jak je to možné, že máme pořád slunce přímo před námi zrovna večer? Je přece na západě a my bychom měli směřovat k severu, abychom se dostali do Anglie,“ řekla jsem. „Do Anglie?“ zachechtal se námořník. „Le Génereux si to razí do Kanady!“

Byla jsem ohromena, neschopna slova. Na okamžik jsem si myslela, že se zde na palubě zadusím. Do Kanady! Ale to přece není možné!

Ta novina byla trpká. Později jsem zjistila, že náš drahý Ludvík byl oklamán. Vyprávěli mi, že spekulanti zneužili tísně exulantů a prodávali jim jako lodní lístky do Anglie místa na lodích, které pluly kamkoliv. I po zaplacení kapitánům jim ještě zbylo dost peněz, aby si tak nastřádali pěkné jmění. Neštěstí jedněch je štěstím jiných. To přísloví je víc než pravdivé.

Podvodníci nic neriskují. Vědí dobře, že jejich oběti se po vyplutí nevrátí, aby se s nimi vypořádaly. A žádat na kapitánovi, aby změnil směr plavby, by byla ztráta času.

Ztracená a dezorientovaná jsem se pokoušela představit si všechny možnosti, včetně nalodění se na člun s úmyslem doplout zpět do Francie. Jak pošetilé! Jsem naprosto neschopná veslovat sama po několik dnů, a i kdyby se mi to podařilo, vůbec bych nevěděla, kterým směrem se vydat. Moře je tak obrovské... Navíc neumím plavat. Jsem tedy na holičkách!

Pokud budeme mít příznivý vítr, máme před sebou ještě přes osm týdnů plavby na palubě Le Généreux, než se přiblížíme ke kanadským břehům. Osm týdnů, kdy se každým okamžikem vzdaluji od své sestry Charlotte, jediného žijícího člena mé rodiny. Pokud vítr nebude příznivý, jen Bůh ví, kdy přistaneme.

Kapitola VII

„Konstancie!“

Sotva Emílie vkročila k Cerisaieovým, spěchá ke své přítelkyni, která na ni čeká ve vestibulu. Obě dívky se neviděly o něco déle než týden, což se jim zdá být jako celá věčnost.

„Mám ti toho tolik co vyprávět!“ pokračuje Emílie vesele.

„A já se nemůžu dočkat, až si budu moci všechno vypo-slechnout!“ odpovídá Konstancie se stejným nadšením.

„Dobrý den, Konstancie,“ zdraví paní Décochetová, která jde v závěsu své dcery. „Ráda vás zase vidím.“

„Dobrý den, paní Décochetová,“ odpovídá Konstancie na pozdrav maminky své přítelkyně a lehce se zhoupne v kolenu. „Maminka vás očekává v přijímacím pokoji. Doprovodím vás.“

Paní Décochetová následuje obě dívky, které kráčí bok po boku těsně před ní. Obě jsou tak odlišné a paní Décochetová se tím baví pokaždé, když jsou pohromadě. Konstancie je blondýnka, zatímco Emílie je bruneta. Oči má blankytně modré a rty plné, naopak její dcera po ní zdědila oči hnědé a po otci jeho jemné rty. Co mají dívky společné, je jejich vysoká, štíhlá postava.

Konstancie rychle prochází místnostmi domu. Spěchá, aby už byla s Emílií ve svém pokoji a mohly si tak nerušeně povídat. Všimla si, že její přítelkyně s sebou něco přinesla.

Paní Cerisaieová je usazena v přijímacím pokoji a zasněně hledí do zahrady. Téměř s lítostí otáčí hlavu, když slyší otevírání dveří, ale na tváři se jí objevuje upřímný úsměv, když vidí přicházet svou dceru s Emílií v doprovodu její matky.

„Paní Décochetová!“ volá, když se zvedá, a jde jí vstříc s otevřenou náručí.

Obě ženy se od sebe liší stejným způsobem jako jejich dcery. Paní Cerisaieová je blondýna jako její dcera. Paní Décochetová je bruneta jako Emílie. Obě dvě jsou ale velmi elegantní a oblečené podle poslední módy.

„Jsem tak šťastná, že vás zase vidím, paní Décochetová,“ vítá ji paní Cerisaieová. „Doufám, že den strávený ve vaší společnosti nám dopřeje, abychom se lépe navzájem poznaly a našly v sobě zalíbení, jako je tomu u našich dcer!“

Obě ženy si vroucně tisknou ruce, zatímco Konstancie diskrétně pokašlává.

„Promiňte, maminko,“ šeptá. „Dovolíte nám odejít?“

„Samozřejmě, má drahá,“ odpovídá dceři něžně paní Cerisaieová.

Emílie s Konstancií se téměř okamžitě vytrácejí z pokoje.

„Dostala jsem balíček od sestry Marie-Anežky,“ prozrazuje Emílie ještě před tím, než se dostanou do Konstanciina pokoje.

„Balíček?“

„Ano, něco ve stylu lodního deníku psaného... hádejte kým?“

„Charlotte z Naděje?“ vyhrkne s nadšením Konstancie.

„Ne! Élisabeth!“

Konstanciiny oči se překvapením rozšířily.

„Četla jste jej?“ ptá se po chvíli.

„Ne, ještě ne. Našla jsem jej včera večer, když jsem se vrátila z divadla, a přečetla jsem jen několik stránek. Pustíme se do něj společně.“

Obě přítelkyně se rychlostí blesku vřítily do Konstanciina pokoje a přistály na posteli.

„Rychle, dejte mi jej!“ spěchá s netrpělivostí Konstancie.

Emílie vybaluje velký sešit, který drží pod paží, a otvírá ho na první stránce. Obě dívky se pouští do četby...

Le Génereux, 19. října 1792

Teď, když se mi podařilo nabýt zase zdánlivého klidu, se mohu znovu chopit pera, abych mohla s potěšením popsat svou novou přítelkyni na palubě. Jmenuje se Gabriela a stejně jako já zjistila, že se neplaví správným směrem. Já jsem se při zjištění, že plujeme do Kanady, zhroutila, ale Gabriela se nepřestala usmívat. Její úsměv byl přece jenom o něco méně široký než obvykle, nicméně se stále usmívala. Gabrielino tajemství je důvěra. Ať se stane cokoli, stále důvěřuje Bohu.

Gabriela se také nalodila sama na palubu Le Génereux. Odjela z Francie, aby se v Anglii stala řeholnicí. Nakonec tedy bude řeholnicí v Kanadě, prohlásila naprosto všedním tónem. Popravdě řečeno, na místě, kde se stane řeholnicí, nezáleží, jen když odpoví na povolání, kterého se jí od Boha dostalo. Gabriela by ráda vstoupila do kláštera ve Francii, ale za současných podmínek jsou kláštery zavřené, jejich obyvatelé pronásledováni či bedlivě sledováni. Novicky budou moci přijímat, až to všechno skončí. Gabriela je netrpělivá. Nemůže čekat. Prodala proto nějaké cennosti a šperky, aby si mohla koupit lodní lístek. Ještě nikdy jsem se nesetkala s nikým tak radostným, jako je Gabriela... a ani s nikým tak překvapujícím! Všechno je pro ni předmětem žasnutí a podařilo se jí najít tisícero způsobů, jak zpříjemnit naši cestu.

Například na palubě Le Génereux je námořník, který zvoní každou čtvrt hodinu zvonkem, aby tak posádka věděla, kdy se má vystřídat. To zvonění nepřestává ani v noci

a viděla jsem už několik cestujících, kteří se z toho málem zbláznili. Připomíná jim to plynutí času a vzdalování se od břehů Francie. Gabriele přináší zvonění radost. Každé zazvonění ji přivádí k modlitbě! „Jako v klášteře!“ říkává s úsměvem. Dala si za úkol Bohu děkovat či prosit jej každou čtvrt hodinu. Tak svěřuje pokaždé nějakého člověka Bohu nebo mu za něco děkuje. To jí pomáhá a nevnímá, jak čas plyne. Já sama jsem to taky zkusila a musím přiznat, že v té opakované modlitbě nacházím mnoho pokoje.

Šťastný bude klášter, kam Gabriela vstoupí! Jako věno tamní komunitě přinese svou nepřetržitou dobrou náladu. Trávíme spolu celé hodiny a pořád si povídáme. A protože jsme si podobné, říkají nám námořníci „dvě sestry“. Gabriela z toho má radost. Je jedináček.

Gabriela mi vyprávěla, že v Kanadě jsou indiáni, kteří žijí ve stanech tvaru pyramid a nosí čelenky z peří. Říká se jim Irokézové. Někteří cestující říkají, že to jsou krvežízniví divoši! Jiní zase říkají, že jsou neškodní. Mám strach a zároveň mě to vzrušuje, že se vylodíme v té neznámé zemi. Ale trpělivost přece!